

NÁKLADY

- Např. nákup stroje je peněžním výdajem, ale není nákladem, náklady jsou až odpisy, kterými cenu stroje převádíme do nákladů. Odpisy však nejsou peněžním výdajem (tím byl nákup stroje).
- Předem placené nájemné je nákladem budoucích období, i když bylo zaplaceno v jednom měsíci (v něm bylo výdajem).
- Vytváření rezervy na mzdy za dovolenou je náklady všech měsíců, i když mzdy jsou vyplaceny (jsou peněžním výdajem) až v měsíci dovolených apod.

Náklady vždy musí souviset s výnosy příslušného období. To zabezpečuje časové rozlišení nákladů a výnosů.

- náklady-výnosy- zisk
- peněžní výdaje-peněžní příjmy-cash flow

Klasifikace nákladů

Druhové třídění nákladů

Základními nákladovými druhy jsou spotřebované výrobní faktory:

- spotřeba
- odpisy
- mzdové a ostatní osobní náklady
- finanční náklady
- náklady na služby

Druhové členění nákladů není vhodné pro stanovení nákladů na výrobní jednici. Nutnost transformovat druhové náklady na kalkulační náklady

Náklady prvotní, jednoduché (nelze je dále členit)

Náklady druhotné, interní náklady (dají se rozložit na původní nákladové druhy)

Účelové třídění nákladů

- náklady podle útvary (střediskové účetnictví)
- náklady podle výkonů (kalkulační třídění nákladů)

rozhodující pro zjištění rentability výrobků, zisk podniku apod.

Kalkulační třídění nákladů

- slouží ke zjišťování nákladů na jednotlivé výkony. Má dvě hlavní skupiny nákladů:
 - jednicové (přímé)
 - režijní (nepřímé)

Klasifikace nákladů - 4

Pro řadu manažerských rozhodování je důležité třídění nákladů podle jejich závislosti na změnách objemu výroby.

Celkové náklady mají 2 složky:

- náklady fixní (pevné, neměnné)
velká část režii (např. odpisy, mzdy THP, nájemné,
úroky z půjček, leasingové poplatky apod.)
- náklady variabilní (proporcionální, nad- a
podproporcionální náklady)
jednicové náklady, část režijních nákladů

Klasifikace nákladů na fixní a variabilní je nezbytná z hlediska možnosti řídit sortiment výrobků na základě

tzv. příspěvku na úhradu neboli marže.

Hodnocení výhodnosti výrobků pro podnik podle výše příspěvku na úhradu

Průměrné (jednotkové) náklady (Nj)

$$N_j = \frac{N}{q}$$

Celkové náklady (N) jsou náklady potřebné k vyrobění daného množství zboží.

Celkový objem produkce (q)

Důležité pro rozhodování firmy jsou mezní
náklady

= náklady vyvolané zvýšením objemu
produkce o jednotku

Evidence nákladů

Účetnictví podniku

- finanční účetnictví (pro externí uživatele- daňové orgány, banky)
- nákladové (provozní) účetnictví – soustava analytických účtů (úzce spojeno s kalkulacemi, rozpočty, kontrolní činností apod.)
- manažerské účetnictví (pro efektivní řízení podniku, vychází z manažerského pojetí nákladů)

Někdo člení účetnictví na finanční a vnitropodnikové

Manažerské pojetí nákladů

1) pracuje s ekonomickými (skutečnými, relevantními) náklady, které oproti nákladům uváděným v účetnictví zahrnují i tzv. oportunitní (alternativní) náklady.

Oportunitní (alternativní) náklady jsou částka peněz, která je ztracena, když zdroje (práce, kapitál) nejsou použity na nejlepší ušlou alternativu.

2) při každém rozhodování bere v úvahu přírůstkové náklady, tj. náklady, které jsou tímto rozhodováním ovlivněny.

Zbývající náklady považuje za irelevantní tomuto rozhodnutí a nazývá je utopené náklady